O‘ZBEKISTONDA EKSPORT-IMPORT KO‘RSATKICHLARINING TAHLILI

Toshov Mirzabek Hakimovich
Osiyo xalqaro universiteti
Alimova Shamsiya Abidovna
Osiyo xalqaro universiteti

Annotatsiya: *O‘zbekistonning eksportchi korxonalari raqobatbardoshligini oshirish masalasini ko‘rib chiqish uchun asos sifatida mamlakatimizning tashqi iqtisodiy faoliyati ko‘rsatkichlarini tahlil qilish maqsadga muvofiq. Chunki ushbu ko‘rsatkichlar va ulardagi tendensiyalar ba’zi xulosalar qilish hamda ustuvor yo‘nalishlarni belgilash nuqtai nazaridan juda muhimdir.*

Kalit so’zlar: *Tashqi savdo, eksport, soliq, integratsiya, qo‘llab-quvvatlash, raqobat, import*

Statistika agentligi ma’lumotlariga ko‘ra, O‘zbekistonning tashqi savdo aylanmasi 2023-yilda o‘tgan yilga nisbatan 12 mlrd. dollarga yoki 23,8 foizga o‘sib, **62,57 mlrd. dollar**ni tashkil etdi.

Yil davomida eksport 23,8 foizga - 24,4 mlrd dollargacha, import 24 foiga - 30,1 mlrd dollargacha oshdi. Tashqi savdo taqchilligi **13,7 mlrd dollar**dan ortiqni tashkil etdi, bu 2022-yilga nisbatan **24,3 foizga** ko‘p (**-11,03 mlrd dollar**). Agar rekord darajadagi oltin eksporti va xizmatlar sohasidagi ijobiy saldo bo‘lmaganida, bu ko‘rsatkich yanada yuqori bo‘lardi.

Eksport. 2023-yilda **oltin** sotuvi rekord daraja **8,15 mlrd dollar**ga yetdi, bu 2022-yilgi ko‘rsatkichdan deyarli ikki baravar ko‘p. Qimmatbaho metallni yetkazib berish mamlakat eksportining uchdan bir qismini (33,4 foiz) tashkil etdi, ko‘rsatkich 2022-yilda 21,3 foiz edi.

Oltinni hisobga olmaganda, eksport qiymat jihatidan atigi 4,5 foizga ko‘paydi va 16,17 mlrd dollarni tashkil etdi. Sanoat mahsulotlarining eksportdagi ulushi 22,2 foizdan 16,6 foizga, yetkazib berish hajmi esa 4,38 mlrd dollardan 4,06 mlrd dollargacha qisqardi.

2023-yilda **sabzavot va mevalar** savdosi 1,76 mln tonnaga (+1,1 foiz), qiymat jihatidan esa 1,18 mlrd dollarga (+3,3 foiz) oshdi. Meva-sabzavot eksportining asosiy bozorlari Rossiya (37 foiz), Pokiston (16,7 foiz), Xitoy (12,3 foiz) va Qozog‘iston (10,3 foiz) bo‘ldi.

1-rasm. O‘zbekistonning 2023-yildagi eksport-import ko‘rsatkichlari[36]

Gaz eksporti qariyb 2 baravarga - 529,9 mln dollargacha, elektr energiyasi eksporti esa 76,6 mln dollargacha (-37,8 foiz), o‘g‘itlar 336,3 mln dollargacha (-18 foiz), rangli metallar 1,38 mlrd dollargacha (-9,9 foiz), tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari 37,9 million dollargacha (-11,7 foiz), to‘qimachilik mahsulotlari sotuvi esa 3,05 mlrd dollargacha pasaydi (3,8 foiz).

Import. Importga keladigan bo‘lsak, **oziq-ovqat** mahsulotlarini yetkazib berish hajmi yuqori darajada qolmoqda: don va undan tayyorlangan mahsulotlar – 1,12 mlrd dollar (+5,3 foiz), shakar, shakar mahsulotlari va asal – 558,2 mln dollar (-2,3 foiz), qahva, choy, kakao, ziravorlar – 385,3 mln dollar (+23 foiz), o‘simlik moylari va yog‘lari – 354,9 mln dollar (+16,4 foiz), go‘sht va go‘sht mahsulotlari – 348,4 mln dollar (+9,1 foiz), sabzavot va mevalar– 348,4 mln dollar (+23,5 foiz), sut mahsulotlari va qush tuxumlari – 211,5 mln dollar (+31,7 foiz).

---

[36] *Manba: www.review.uz*

Avtomobillar importi 4,34 mlrd dollargacha (1,7 baravar), ehtiyot qismlar importi 148,3 mln dollargacha (+68,8 foiz) oshdi.

Yil davomida **samolyotlar** yetkazib berish hajmi 2,6 baravarga – 939,5 mln dollargacha, noyabrda – 139,5 mln dollarga, dekabrda – 185,9 mln dollarga oshgan.

Oʻzbekiston bugungi kunda dunyoning **198 davlati** bilan savdo aloqalarini oʻrnatgan. Savdo aylanmasining eng katta hajmi Xitoy bilan (21,9%) qayd etildi. Keyingi oʻrinda 15,8% bilan Rossiya.

Oʻzbekistonning MDH davlatlari bilan tashqi savdo aylanmasi **20,6 milliard dollar**ga yetdi. Shundan eksport hajmi 8,1 mlrd dollarni, import hajmi esa 12,4 mlrd dollarni tashkil etdi.

Oʻzbekiston hududlari sharoitida tashqi savdo aylanmasining hajmi va oʻsish surʼati boʻyicha Toshkent shahrida salmoqli ulush qayd etildi – umumiy hajmning 38,8 foizi yoki 24,3 milliard dollar, eng kam ulush esa Surxondaryo viloyatiga toʻgʻri keldi – 0,5% yoki 325,2 million dollar.

2-rasm. 2023-yilda Oʻzbekiston bilan tashqi savdoda eng yuqori ulushga ega boʻlgan Top-5 MDH davlatlari (mln.dollarda, umumiy hajmdan foizda)[37]

Markaziy bank maʼlumotlariga koʻra, **2023-yilda** Oʻzbekiston iqtisodiyotiga kiritilgan **toʻgʻridan-toʻgʻri xorijiy investitsiyalar hajmi 7,2 milliard dollar**ga yetdi, bu 2022-yilga nisbatan ikki baravar koʻpdir. Xorijiy investitsiyalarning asosiy ulushi oʻtgan yilning toʻrtinchi choragiga toʻgʻri keldi **- 3,4 milliard dollar**. Oʻtgan yil yakunlariga koʻra, Oʻzbekistonga **2,8 milliard dollarlik xalqaro kreditlar** jalb etildi, xususan, Osiyo taraqqiyot banki Oʻzbekistonga 615,6 million dollar, Jahon banki 552,4 million dollar, Xitoy Xalq Respublikasiga 398,8 million dollar ajratdi. Shuningdek, 2023-yilda Oʻzbekistonda banklarga tushgan naqd pul tushumlarining umumiy hajmi **669 trillion soʻm**ni tashkil etgan, bu 2022-yilga nisbatan **28 foizga koʻp**.

XULOSA

[37] *Manba: www.stat.uz*

O‘zbekistonning tashqi iqtisodiy faoliyatidagi ushbu ko‘rsatkichlar eksportchi korxonalar faoliyatiga tegishli imkoniyatlar va asoslarni belgilab beradi.

O‘zbekiston eksportchi korxonalarining tashqi bozorlardagi raqobatbardoshligi masalalarini ko‘rib chiqishda jahon bozorlaridagi tendensiyalarni tahlil qilish muhim rol o‘ynaydi.

Turli tashkilot va agentliklar ma’lumotlariga ko‘ra, kelgusi yillarda global savdoni belgilaydigan asosiy tendentsiyalar mavjud. Ular orasida xalqaro bozorda asosiy etkazib beruvchilarning o‘zgarishi, global savdo qoidalari tizimining degradatsiyasi va dengiz transportining murakkablashuvi bor.

2022–2023 yillarda jahon savdosida sezilarli o‘zgarishlar ro‘y berdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2024). СОЦИАЛЬНОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО КАК ИНСТРУМЕНТ РЕШЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННЫХ ПРОБЛЕМ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(2), 347-352.
2. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2024). РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В РАЗВИТИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(3), 355-359.
3. Sadilloevna, D. M., & Abidovna, A. S. (2024). THE STRATEGIC ROLE OF MANAGEMENT IN ENTREPRENEURIAL SUCCESS. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 220-225.
4. Abidovna, A. S., & Sadilloevna, D. M. (2024). THE IMPACT OF MANAGEMENT PRACTICES ON INNOVATION IN ENTREPRENEURSHIP. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 232-237.
5. Abidovna, A. S., & Sadilloevna, D. M. (2024). THE IMPACT OF MANAGEMENT PRACTICES ON INNOVATION IN ENTREPRENEURSHIP. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 232-237.
6. Abidovna, A. S. (2023). Special directions of tourism development in Bukhara region: problems and solutions. Zien Journal of Social Sciences and Humanities, 21, 51-55.
7. Alimova, S. A., & Shavkatovich, P. S. (2022). THE ROLE OF FOREIGN INVESTMENT IN ENSURING THE FINANCIAL SUSTAINABILITY OF THE ECONOMY. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(3), 359-364.
8. Abidovna, A. S. (2024). The Importance of Personnel Management in the Operations of an Organization. Miasto Przyszłości, 49, 971-975.
9. Alimova, S. A., & Nutfullaevna, K. M. (2022). STATE MANAGEMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF ENTERPRISES. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(10), 75-80.
10. Abidovna, A. S. (2023). MODERN TRENDS IN MANAGEMENT STRATEGIES AND THEIR APPLICATION IN COMMERCIAL BANKS. Gospodarka i Innowacje., 41, 326-332.

11. Alimova, S. (2024). NEW APPROACHES TO THE EFFECTIVENESS OF INTERACTION BETWEEN PROFESSIONAL EDUCATION AND EMPLOYERS. Modern Science and Research, 3(7), 211-218.

12. Alimova, S. A., & Khaitov, V. S. (2022). ON THE WAY OF TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN APPLICATION OF ELECTRONIC MARKETING STRATEGIES OPPORTUNITIES. PEDAGOGICAL SCIENCES AND TEACHING METHODS, 303.

13. Alimova, S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES. Kielce: Laboratorium Wiedzy Artur Borcuch.

14. Abidovna, A. S. (2024). COMMUNICATION PROCESS MANAGEMENT AS A TOOL TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF MODERN ORGANIZATIONS. Gospodarka i Innowacje, 49, 211-217.

15. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИННОВАЦИИ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ: ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 120-126.

16. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 82-89.

17. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ: НАЦИОНАЛЬНЫЙ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНТЕКСТ. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 41-49.

18. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING TAMOYILLARI VA MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTI BILAN BOG'LIQLIGI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(3), 97-103.

19. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 314-322.

20. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). BUXORO VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASI VA BANDLIK. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(3), 67-73.

21. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). YASHIRIN IQTISODIYOTNING MILLIY JAMIYATIMIZGA TA'SIRI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(3), 104-108.

22. Toshov, M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI. *Modern Science and Research*, *2*(12), 470-476.

23. Hakimovich, T. M. (2024). Xizmat Ko'rsatish Sohasida Aholi Bandligini Oshirishning Nazariy-Metodologik Asoslari. *Miasto Przyszłości*, *54*, 987-995.

24. Toshov, M. (2023). PERSONNEL MANAGEMENT AND THEIR EVALUATION IN MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, *2*(10), 535-541.

25. Hakimovich, T. M. (2024). XODIMLARNI BOSHQARISHDA KPI SAMARADORLIGI TAHLILI. *Gospodarka i Innowacje.*, *46*, 270-273.

26. Toshov, M. (2024). STRATEGIC MANAGEMENT OF HIGHER EDUCATION. *Modern Science and Research*, *3*(2), 461-468.

27. Toshov, M. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM. *Modern Science and Research*, *3*(2), 603-608.

28. Toshov, M. (2024). MODERN MANAGEMENT AND DIGITALIZATION. *Modern Science and Research*, *3*(5), 728-734.

29. Toshov, M. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALARNI MOLIYAVIY SOGLOMLASHTIRISHNING MOLIYA-KREDIT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *Modern Science and Research*, *3*(6).

30. Hakimovich, T. M. (2024). THE SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS AS A TOOL IMPROVEMENTS MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION. *Gospodarka i Innowacje.*, *47*, 353-358.

31. Hakimovich, T. M. (2024). KORPORATIV KORXONALARDA ISH O'RINLARINI YARATISH VA BANDLIKNI TA'MINLASHNING SAMARALI USULLARI.

32. Bahodirovich, X. B. (2025). KORXONALARDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 72-78.

33. Bahodirovich, X. B. (2025). O’ZBEKISTONDA SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 47-53.

34. Bahodirovich, X. B. (2025). RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH AMALIYOTI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(5), 29-34.

35. Bahodirovich, X. B. (2025). SUG’URTA TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(4), 37-43.

36. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA CHORVACHILIK TARMOG ‘I YASHILLASHISH HOLATI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 165-171.

37. EI, I. (2024). MILLIY KOMPANIYALAR RAQOBATBARDOSHLIGI OMILLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 168-174.

38. EI, I. (2024). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 175-182.

39. EI, I. (2024). QISHLOQ XO ‘JALIGI TARMOQLARINI YASHIL IQTISODIYOT ORQALI RIVOJLANTIRISH YO ‘LLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 172-180.

40. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO ‘YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, *2*(1), 22-28.

41. Raxmonqulova, N. O. (2025). SAMARALI RAHBARNING XUSUSIYATLARI, LIDERLIK USULLARI VA ULARNING TASHKILOT MUVAFFAQIYATIGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, *2*(1), 29-35.

42. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING TURLI TUZILMALARI VA ULARNI BOSHQARISH USULLARINING AFZALLIKLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, *2*(1), 15-21.

43. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO ‘RSATISHDA SANOATNING O ‘RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 42-50.

44. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(4), 15-22.
45. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARXNI HISOBGA OLISH VA UNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(5), 40-46.
46. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 54-61.
47. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). XARAJAT TUSHUNCHASI VA MAHSULOT TANNARXINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIYA VA AMALIYOT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 79-85.
48. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). STANDARTLARGA MUVOFIQ XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 62-68.
49. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARX VA UNING IQTISODIY TAHLILDAGI ROLI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 86-93.
50. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). BUYURTMA BO'YICHA XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 24-30.
51. Supiyevna, B. M. (2024). IMPROVING THE EFFICIENCY OF LEADER LABOR IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Gospodarka i Innowacje.*, *54*, 51-55.
52. Заявитдинова, Н. М., Базарова, М. С., & Ходжиев, А. Б. (2022). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА СТРАТЕГИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ НА ТЕРРИТОРИИ УЗБЕКИСТАНА. *ББК 65.0501 А 43*, 265.
53. Supievna, B. M. (2023). USING EFFECTIVE WAYS OF CONDUCTING MARKETING RESEARCH IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, *41*, 79-83.
54. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.
55. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, *2*(12), 559-568.
56. To’rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.
57. To’rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.
58. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSIYALARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.
59. Xudoynazarovich, S. A. (2024). CHALLENGES OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THEIR SOLUTIONS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *11*(12), 398-402.

60. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, *10*(11), 153-159.

61. Akbarovna, N. N. (2024). O ‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQISH VA AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(3), 383-389.

62. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO ‘LLANILADIGAN ASOSIY KO ‘RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 278-283.

63. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O’ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(3), 277-282.

64. Очилов, Ш. Б., & Жумаева, З. К. (2017). Основные направления развития инноваций в республике Узбекистан. *Инновационное развитие*, (6), 45-47.

65. Jumayeva, Z. K., & Mamadjonov, G. N. (2024). Ways to Strengthen Financial Control in the Utilization of State Budget Funds. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, *4*(1), 61-64.

66. Bustonovna, J. Z. (2024). ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL SECTORS IN REGIONAL DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *11*(12), 394-397.

67. Bustonovna, J. Z. (2024). DAVLAT TASHKILOTLARINING FAOLIYATINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ISH YURITISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING ZARURIY SHARTLARI.

68. Jumayeva, Z. (2024). JISMONIY SHAXSLAR DAROMADLARINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZIMINI TAKOMILASHTIRISH. *Modern Science and Research*, *3*(6).

69. Bustonovna, J. Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.

70. Amanillo, R., & Azimov, B. F. (2025). ANALYSIS OF THE LABOR MARKET AND ITS IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *12*(01), 22-27.

71. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 149-155.

72. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA’MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA’MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(2), 249-255.

73. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA’MINLASH STRATEGIYASINING IQTISODIY MEXANIZMLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(2), 256-263.

74. AT, I. (2024). TADBIRKORLIK FAOLIYATINING DAVLAT TOMONIDAN QO ‘LLAB QUVVATLANISHI VA SOHAGA MINTAQALAR MIQYOSIDA

INVESTITSIYA JALB QILISH SAMARADORLIGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(2), 264-271.

75. Avazovna, R. L. (2024). PENSIYA TA'MINOTINI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH ORQALI PENSIYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MASALALARI. *Miasto Przyszłości*, *55*, 1469-1474.

76. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODNI O'RGANISHDA KERAKLI KO'RSATKICH XUSUSIYATLARI VA O'LCHOV TURLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(5), 64-69.

77. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL VA RAQAMLI O'TISHLAR AVTOMOBIL EKOTIZIMINI QANDAY O'ZGARTIRMOQDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 60-65.

78. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). O 'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO 'JALIGI SOHASINING HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 147-151.

79. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODIYOTDA IQLIM O'ZGARISHI BILAN PAYDO BO'LADIGAN MUAMMOLARNI OLDINI OLISH MAQSADIDA JORIY QILINGAN ISTIQBOLLI YO'NALISHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 108-113.

80. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). XIX VA XX ASRLARDA INSTITUTSIONALIZM IQTISODIY TA'LIMOTINING RIVOJLANISH DARAJASI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(4), 62-67.